

Jatkuva oppiminen

Tilastokatsaus, Ville Heinonen AMKEN HRMD
verkoston työryhmässä

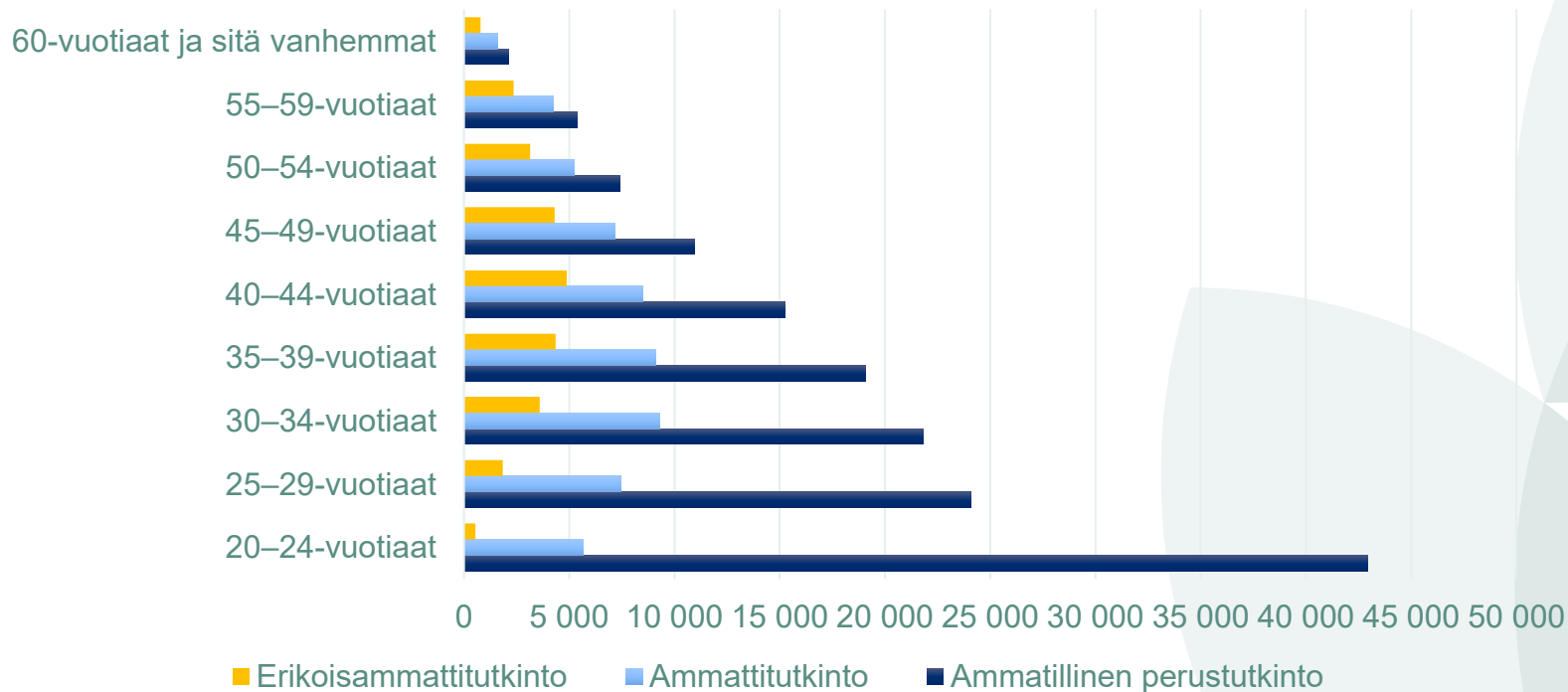
Jatkuva oppiminen

- Työryhmän tehtävänä oli valmistella esitykset
 - Tutkintoa lyhyempien koulutusten tarjonnan lisäämisestä ammatillisten tutkintojen kehittämistyöryhmän (TUTKE 4) vuonna 2023 tekemien esitysten mukaisesti sekä tutkintorakenteen tarkoituksenmukaisuuden arviointi.
 - Yksityisen rahoituksen kasvattamiseksi sekä julkisesti rahoitetun ja markkinoilla tapahtuvan koulutuksen rajan selventämiseksi.
 - Muun ammatillisen koulutuksen sisältöjen huomioimisesta (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, § 8) osana jatkuvan oppimisen tarjontaa.
 - Muista mahdollisista toimista jatkuvan oppimisen tarjonnan kehittämiseksi.

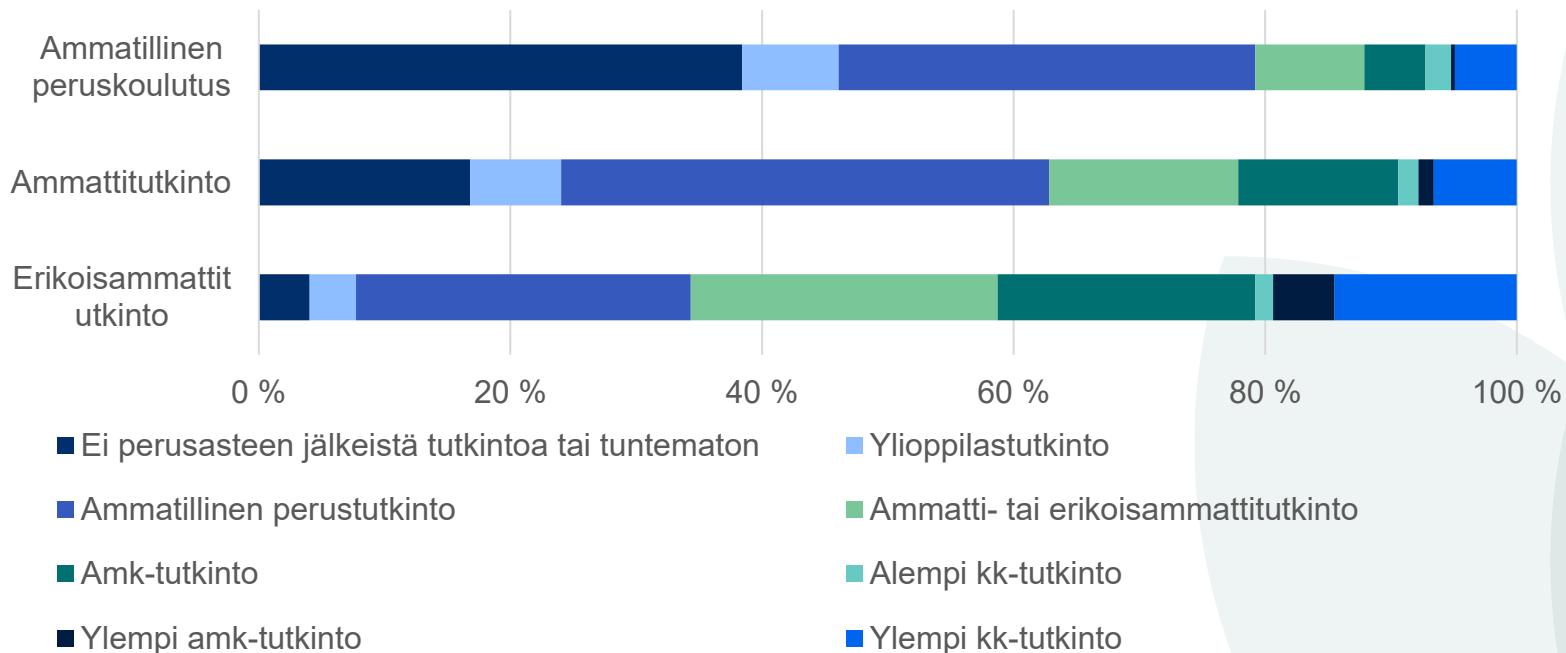
Arvio laskennallisen rahoituksen jakautumisesta tutkintotyypeittäin

Tutkintotyyppi	Perusrahoitus, opiskelijavuodet, lähtötaso	Perusrahoitus, opiskelijavuodet, painokertoimet	Suoritusrahoitus	Työllistyminen ja jatko-opiskelu	Opiskelijapalaute ja työelämäpalaute*	Yhteensä	Osuus koko laskennallisesta rahoituksesta
Ammatilliset perustutkinnot	163 390 000 €	669 951 000 €	448 027 000 €	322 571 000 €	26 476 000 €	1 630 415 000 €	79,0 %
Ammattitutkinnot	18 703 000 €	12 444 000 €	112 347 000 €	44 300 000 €	10 024 000 €	197 817 000 €	9,6 %
Erikoisammattitutkinnot	9 350 000 €	4 980 000 €	58 759 000 €	4 608 000 €	4 776 000 €	82 472 000 €	4,0 %
Muu ammatillinen koulutus	1 246 000 €	1 882 000 €	- €	- €	- €	3 128 000 €	0,2 %
TELMA	4 710 000 €	59 360 000 €	- €	- €	- €	64 070 000 €	3,1 %
TUVA	8 980 000 €	76 892 000 €	- €	- €	- €	85 871 000 €	4,2 %

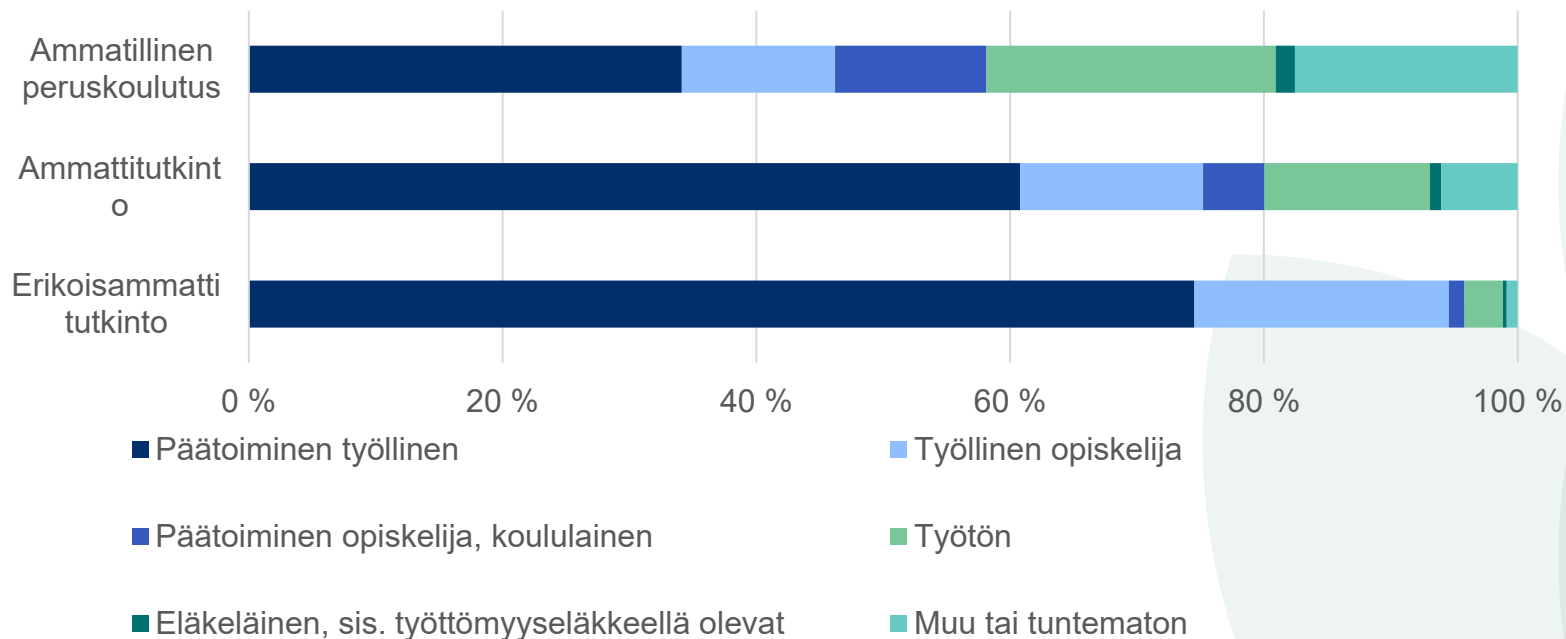
Ammatillisen koulutuksen vähintään 20-vuotiaat opiskelijat ikäryhmittäin ja tutkintotyypeittäin vuonna 2023. Lähde: Vipunen.

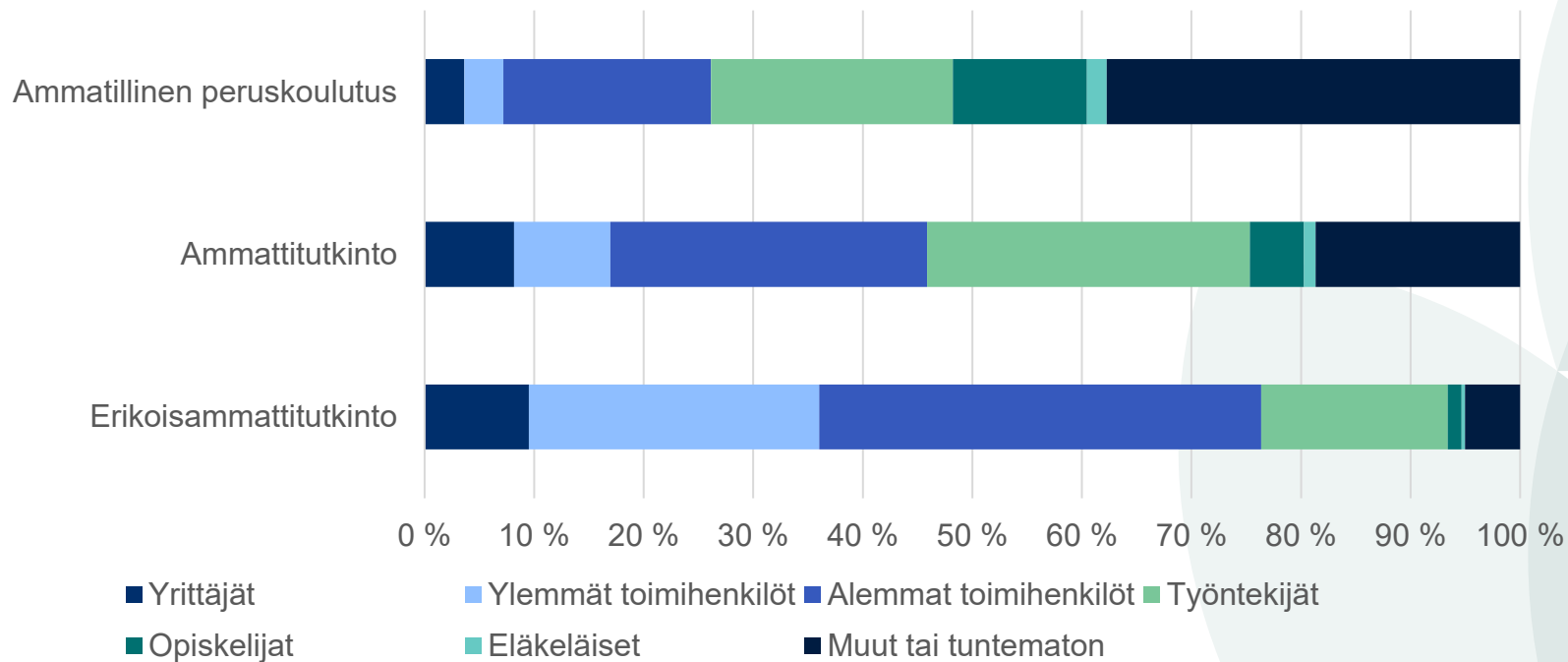
Ammatillisen koulutuksen vähintään 20-vuotiaiden uusien opiskelijoiden korkein aikaisempi koulutus tutkintotyypeittäin vuonna 2023. Lähde: Vipunen, Tilastokeskus.

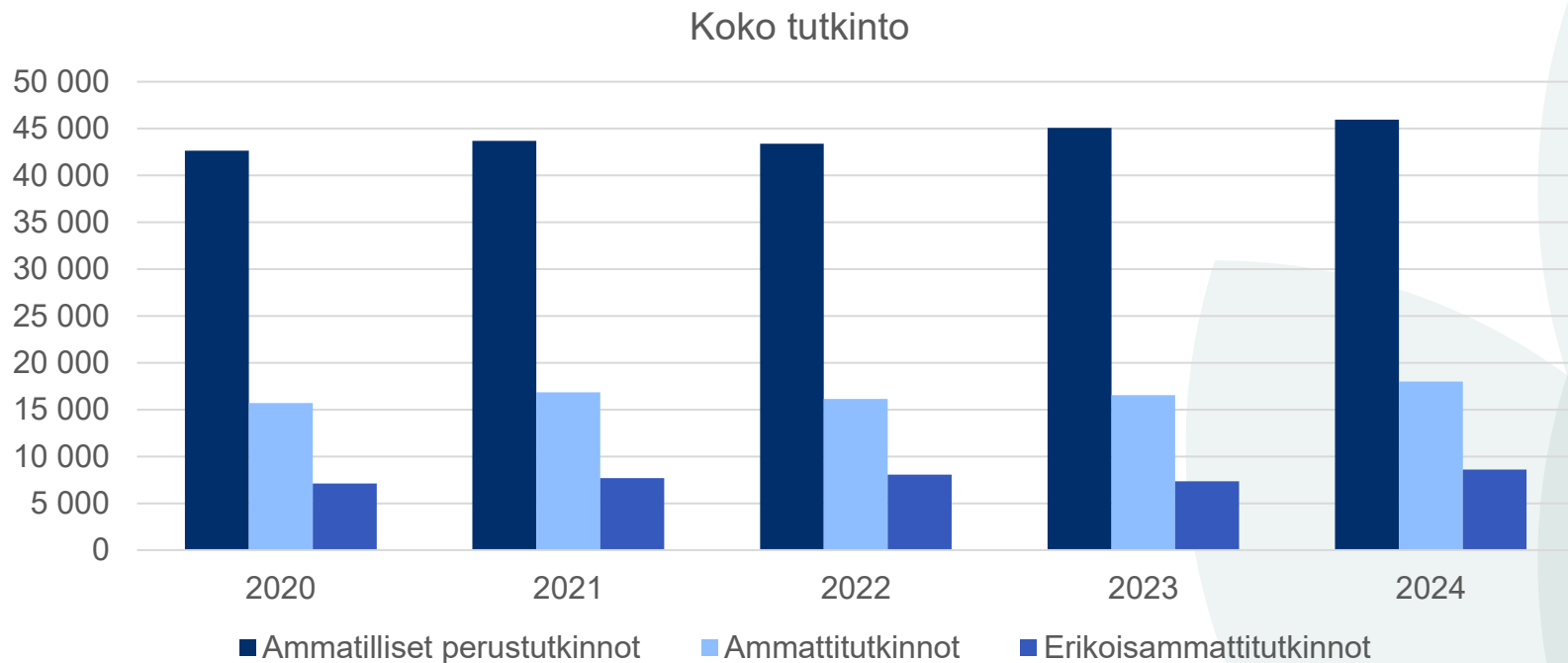
Ammatillisen koulutuksen vähintään 20-vuotiaiden uusien opiskelijoiden edellisen vuoden pääasiallinen toiminta tutkintotyypeittäin vuonna 2023. Lähde: Vipunen, Tilastokeskus

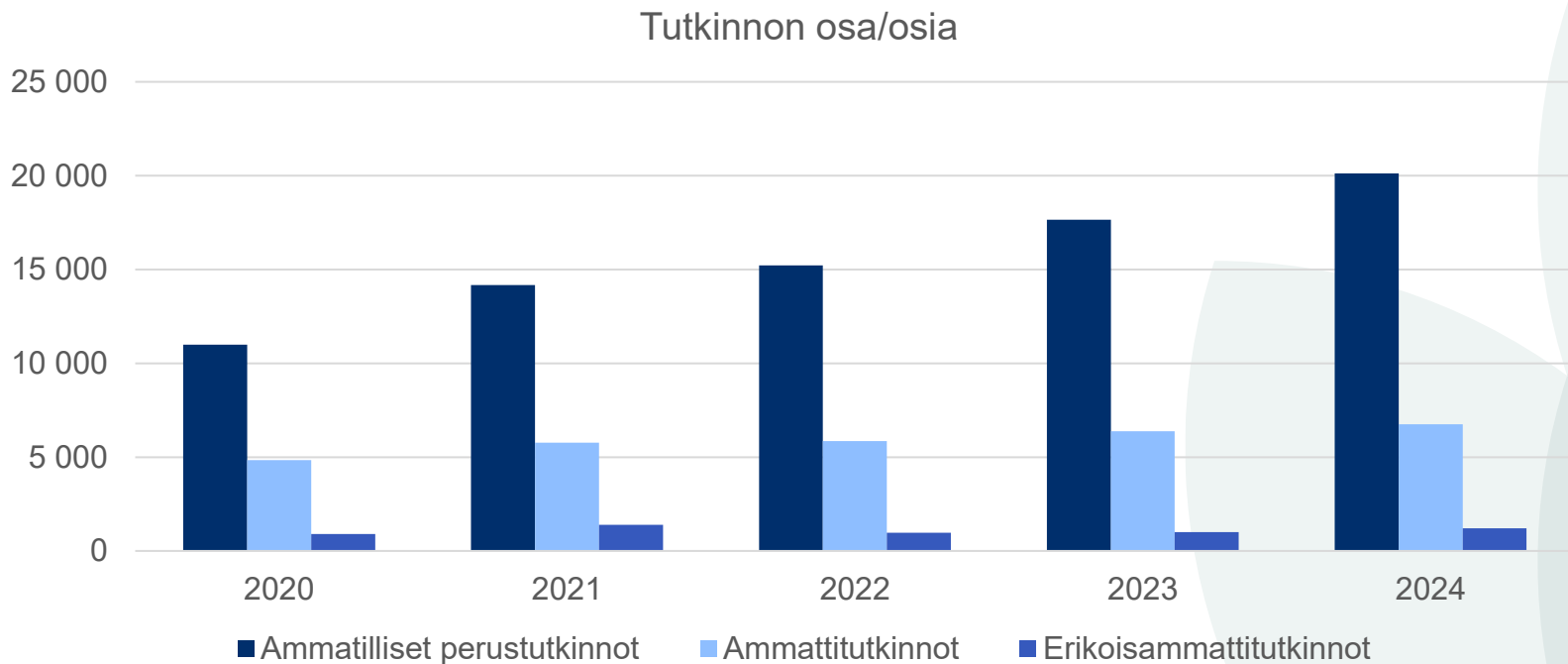
Ammatillisen koulutuksen vähintään 20-vuotiaiden uusien opiskelijoiden edellisen vuoden sosioekonominen asema tutkintotyypeittäin vuonna 2023. Lähde: Vipunen, Tilastokeskus

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet ei-oppivelvolliset vuosina 2020-2024 tutkintotyypeittäin. Lähde: Vipunen, Tilastokeskus

Ammatillisen tutkinnon osan/osia suorittaneet ei-oppivelvolliset vuosina 2020-2024 tutkintotyypeittäin. Lähde: Vipunen, Tilastokeskus

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ammatillisen jatkuvan oppimisen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen jatkuvaa oppimista ja työikäisten
koulutustarjontaa valmisteleva työryhmä
14.8.2025 / Allan Seuri, neuvotteleva virkamies, OKM

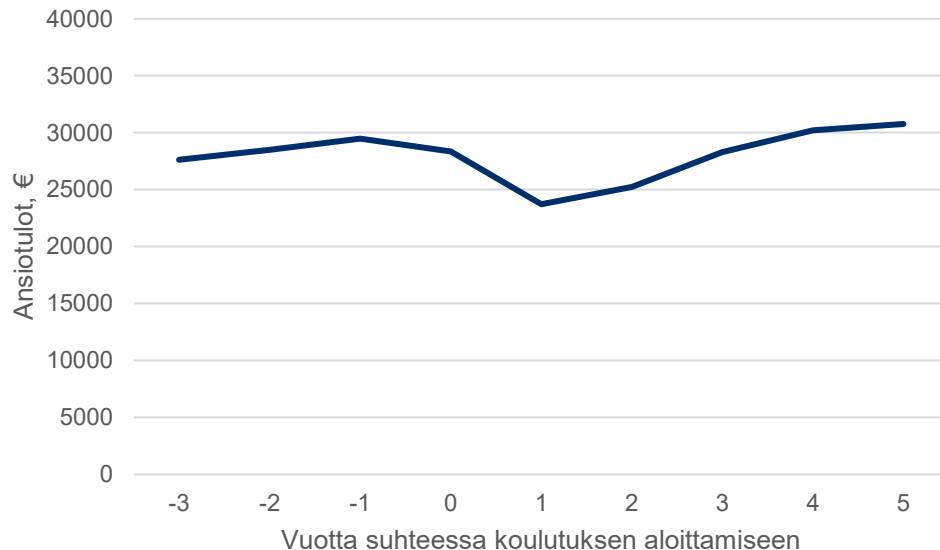
Mikä vaikuttavuus?

- Valtionavustustoiminnan sanasto:
 - *Vaikuttavuus:* toiminnan ominaisuus, joka ilmentää sitä, miten ja millaisia vaikutuksia toiminta voi saada tai on saanut aikaan ilmiössä tai muussa tarkasteltavassa kohteessa suhteessa valittuun vertailukohtaan
 - *Vaikutus:* muutos, jonka tarkasteltava toiminta tai muu tarkasteltava tekijä aiheuttaa joko yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa
- Ammatillisen jatkuvan oppimisen vaikuttavuus: miten ja millaisia muutoksia ammatillinen aikuiskoulutus aiheuttaa?

Mikä ”valittu vertailukohta”?

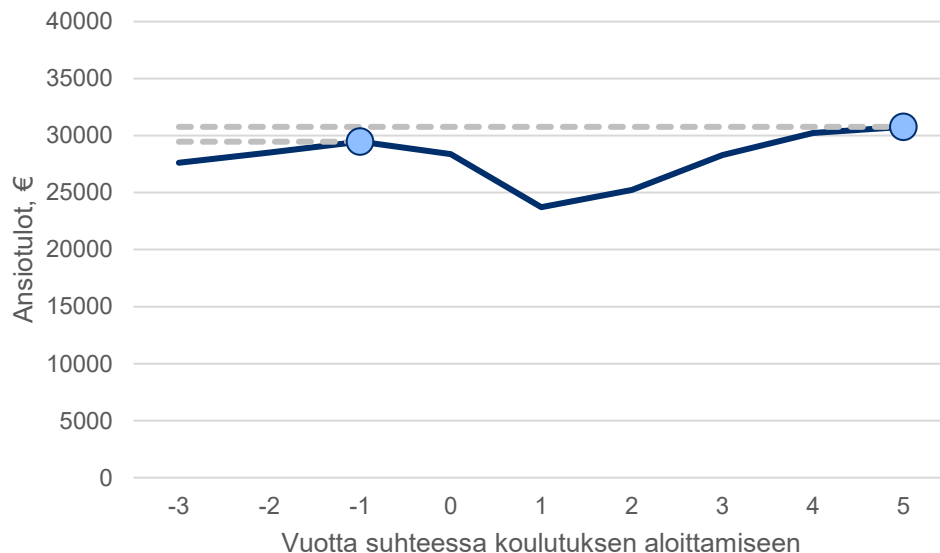
- Havaitsematon kontrafaktuaali: miltä maailma näyttäisi, jos olisi valittu toinen polku, niin yksilöiden kuin yhteiskunnankin tasolla?
 - Tälle haetaan sijaista havaitusta maailmasta.
- Ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Osallistujilla on jokin syy osallistua, ja tämä syy
 - voi olla yhteydessä siihen ilmiöön, johon suhteessa vaikuttavuutta tarkastellaan, ja
 - ei ole välttämättä havaittavissa.
- Otetaan esimerkki datasta.

Vaikuttavuus: verrattuna mihin?

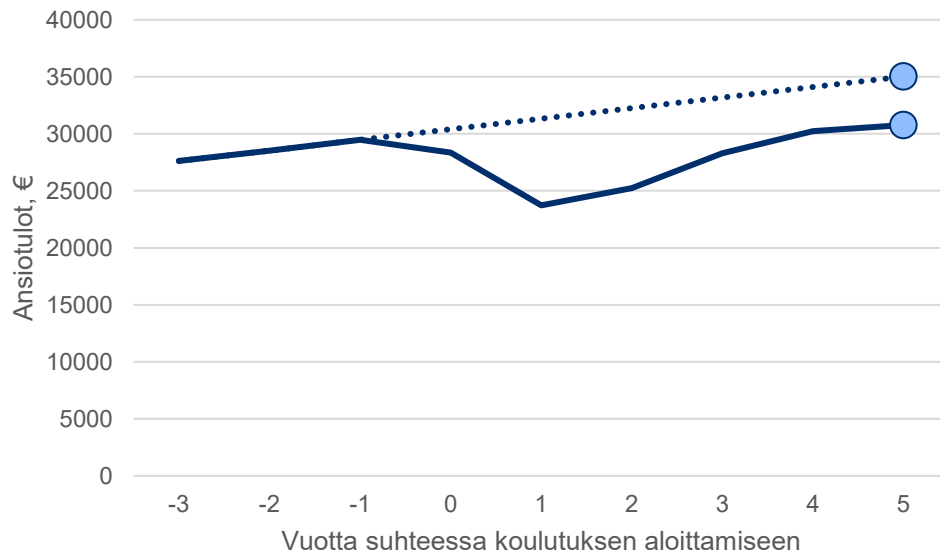
- Kuviossa ansiotulot tietyssä aikuisväestön ryhmässä, joka aloittanut tutkintomuotoisessa ammatillisessa koulutuksessa.
- Mikä on koulutuksen vaikutus ansiotuloihin?

Vaikuttavuus: verrattuna mihin?

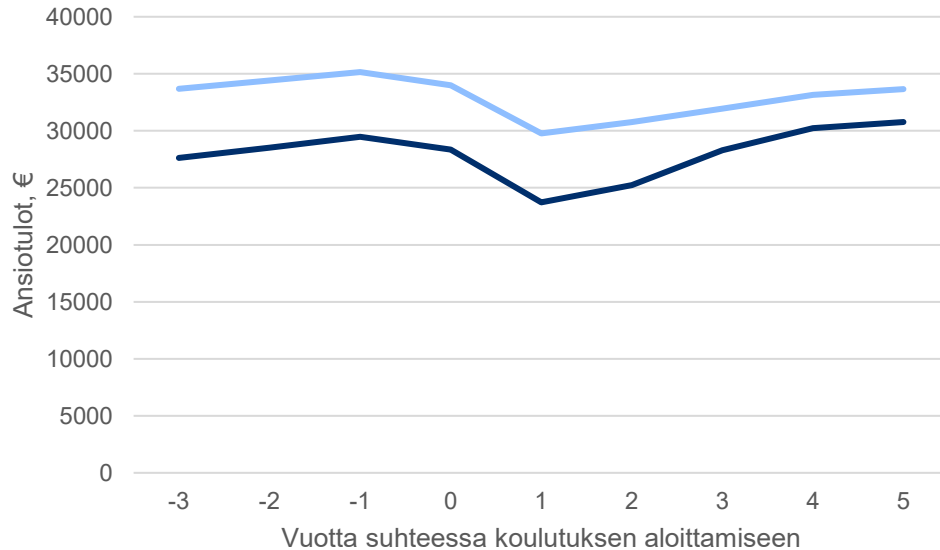
- Jos verrataan tilannetta 5v. koulutuksen aloittamisen jälkeen aloittamista edeltävään aikaan, tulot **nousivat 4,3 %**
- Olisivatko tulot jääneet ilman koulutusta samalle tasolle?

Vaikuttavuus: verrattuna mihin?

- Jos verrataan tilannetta koulutuksen aloittamista edeltäneeseen trendiin, tulot **laskivat 13 %**.
- Olisivatko tulot kehittyneet ilman koulutusta trendin mukaisesti?

Vaikuttavuus: verrattuna mihin?

- Jos verrataan kehitystä koulutuksen ei-aloittaneisiin tässä ryhmässä, tulot **nousivat 8,7 %**.
- Olisivatko tulot kehittyneet ilman koulutusta samalla tavalla kuin verrokkiryhmässä?
- Olisiko koulutuksen vaikutus sama jossain toisessa ryhmässä?

• Kuvion henkilöt: vuonna 2015 tuotannollis-taloudellisista syistä irtisanotuksi tuleminen jälkeen työnhakijaksi ilmoittautuneet; ammatillisen koulutuksen seuraavan 12 kuukauden aikana aloittaneet ja ei-aloittaneet.

Vertailuryhmän löytäminen vaikuttavuuden arvioimiseksi

- Arpominen
 - Koulutuksessa [kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu](#), pienimuotoisempaa [Jotpan kokeilut](#).
- Luonnollinen koeasetelma
 - Nuorten ammatillisessa koulutuksessa toisen asteen yhteisvalinta (esim. [Silliman & Virtanen 2022](#)).
- Tilastollinen kaltaistaminen
 - Ammatillisessa aikuiskoulutuksessa [Kauhanen & Virtanen \(2021\)](#).

Vaikutukset ja valinnat eri näkökulmista

- Vaikutusten tietäminen auttaa tekemään (politiikka)valintoja. Mitkä ovat vaihtoehtojen ja valintojen vaikutukset, sekä hyödyt että kustannukset?
- Eri näkökulmia:

Yksilön hyödyt ja kustannukset

≠

Julkisen talouden hyödyt ja kustannukset

≠

Yhteiskunnan hyödyt ja kustannukset

Eri näkökulmat

- **Yksilöt:** koska ammatilliseen jatkuvaan oppimiseen osallistuminen on vapaaehtoista, se on oletettavasti odotusarvoisesti kannattavaa sen valitseville yksilöille. Vaikutukset voivat silti olla kiinnostavia.
- **Julkinen talous:** koulutus on investointi. Pääsääntöisesti:
 - kustannukset: koulutuksen järjestäminen maksaa (enemmän menoja), koulutuksen aikana työnteko usein vähenee (vähemmän verotuloja).
 - hyödyt: korkeampi osaaminen tuottaa parempaa työllisyyttä (vähemmän menoja) ja korkeampia ansioita (enemmän verotuloja).
- **Yhteiskunta:** monimutkainen, arvoarvostelmia sisältävä arviointi – virkamiesvalmistelussa ei tyypillisesti pyritäkään arvioimaan onko jokin ”yhteiskunnan kokonaishyvinnin” kannalta toivottavaa.
- Kaikki arvioidaan, mikä pystytään uskottavasti arvioimaan.

Eri näkökulmat

- Koulutusinvestoinnin vaikutusketju voi olla myös monimutkaisempi kuin osaaminen → tuottavuus → julkinen talous. Esimerkiksi...
 - huoltovarmuuden parantaminen osaavan työvoiman saatavuutta turvaamalla.
 - koulutustarjonnalla voidaan pyrkiä vaikuttamaan julkisen sektorin työvoiman saatavuuteen ja hintaan.
- Mikä on politiikan perimmäinen tavoite, ja mikä on politiikkatoimen vaikutus suhteessa tähän?

Mitä ammatillisen jatkuvan oppimisen vaikutuksista tiedetään?

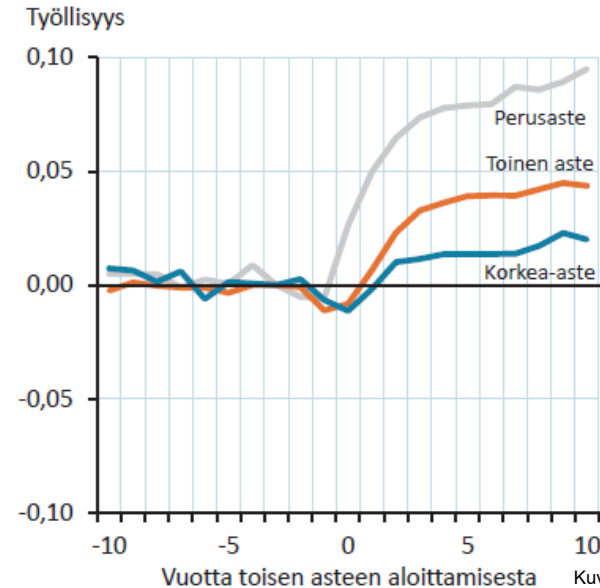
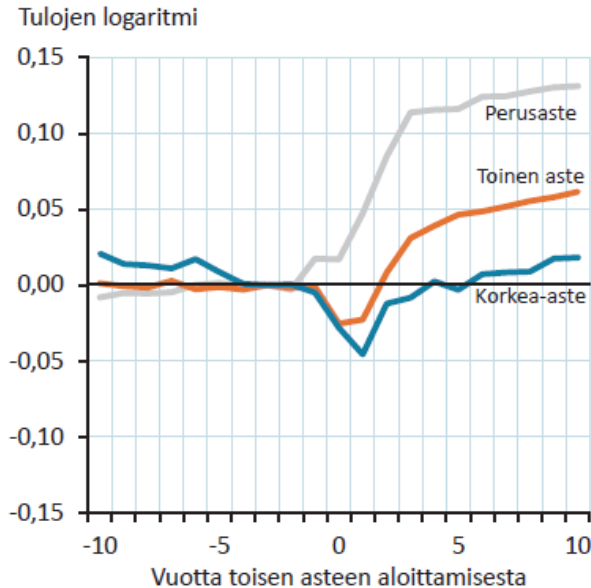
- Tärkeä tietolähde Kauhasen & Virtasen (2021) kaltaistamistarkastelu ([muistio](#), [työpaperi](#)).
 - Koskee 35-55-vuotiaiden koulutusta, raportoinnissa erotellaan ammatillinen koulutus.
- [Alasalmi ym. \(2022, luku 4\)](#) kaltaistamistarkastelu koskien työvoimakoulutusta.
- Kv. tutkimuksesta ks. tuore katsaus aikuiskoulutuksen työmarkkinavaikutuksiin [Silliman & Virtanen \(2025\)](#).

Miksi aina yksilötason määrällisiä tarkasteluita, joissa katsotaan ansiotuloja?

- On muunkinlaisia tarkasteluita, mutta
 - tyypillisesti kun halutaan arvioida vaikutuksia ja vaikuttavuutta, halutaan määrällistä tarkastelua (ks. [Lainvalmistelun vaikutusarviointiohje](#), s. 32-33).
 - yksilötason tarkasteluissa on parempi tilastollinen voima kuin esim. aluetason tarkasteluissa → luotettavuus.
 - vaikutus ansiotuloihin on hyödyllinen tieto julkisen talouden vaikutusten kannalta, kertoo myös laajemmista vaikutuksista, tutkimuksessa on tarkasteltu usein tätä.
 - ansiotulot on koko väestölle saatavilla oleva tieto.
- Muitakin asioita havaitaan rekistereistä (esim. eläköityminen, sairauspäivärahan käyttö, työpaikan/alan vaihtaminen).
- Kokeiluissa voidaan joustavasti kerätä tietoa laajemminkin.

Mitä ammatillisen jatkuvan oppimisen vaikutuksista tiedetään?

Kuvio 3 Aikuiskoulutuksen työllisyys- ja ansiovaikutukset vuosina 2007–2009 uuden toisen asteen tutkinnon aloittaneille (pohjakoulutuksen mukaan)

Kuvalähde: [Kauhanen & Virtanen \(2021\)](#)

Mitä ammatillisen jatkuvan oppimisen vaikutuksista tiedetään?

Taulukko 2 Julkisen talouden kustannus-hyötyanalyysi

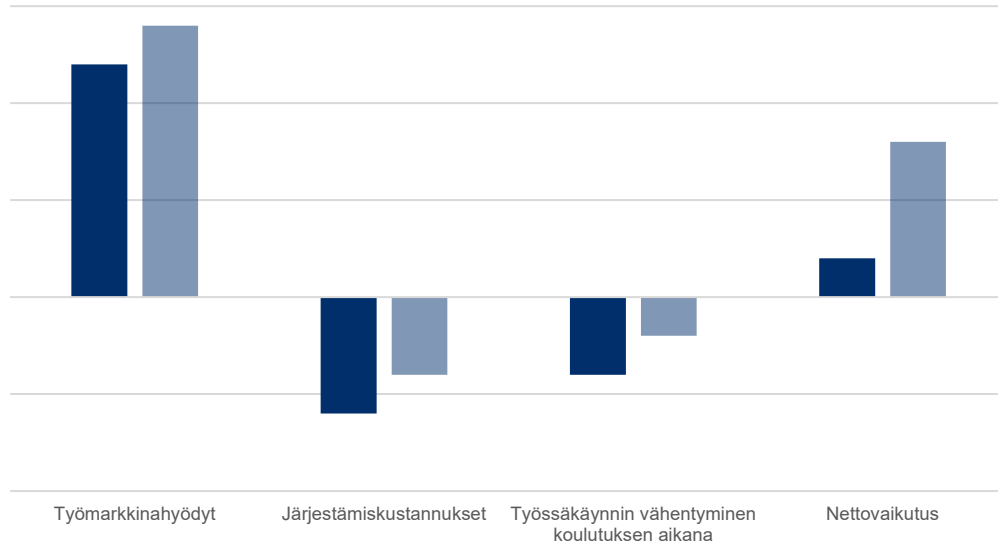
	Toisen asteen opintojen aloitus		
	Perusaste	Toinen aste	Korkea-aste
<i>Aloituskä 35 vuotta</i>			
Kumulatiiviset hyödyt	35 249	14 149	9 303
Koulutuksen kustannukset	16 730	16 870	17 220
Kokonaisvaikutus julkiseen talouteen	18 519	-2 721	-7 917
<i>Aloituskä 45 vuotta</i>			
Kumulatiiviset hyödyt	26 054	10 012	6 280
Koulutuksen kustannukset	16 730	16 870	17 220
Kokonaisvaikutus julkiseen talouteen	9 324	-6 858	-10 940
<i>Aloituskä 55 vuotta</i>			
Kumulatiiviset hyödyt	13 696	4 452	2 217
Koulutuksen kustannukset	16 730	16 870	17 220
Kokonaisvaikutus julkiseen talouteen	-3 034	-12 418	-15 003

Kuvalähde: Kauhanen & Virtanen (2021)

- Tuloksissa ja laskentaoletuksissa luonnollisesti epävarmuutta, mutta pääsääntöisesti julkisen investoinnin tuotto sitä parempi, mitä nuorempi ja mitä matalampi taustakoulutus.
- Huom! Ei tarkoita, etteikö ketään ei-nuoria, jo tutkinnon omaavia kannattaisi kouluttaa.

Ammatillisen jatkuvan oppimisen fiskaalisen kustannustehokkuuden parantaminen

Kuvitteellinen esimerkki nykytilasta ja potentiaalista

- Taloudellinen niukkuus edellyttää kasvavaa positiivista vaikuttavuutta julkiseen talouteen.
- Miten ammatillisen jatkuvan oppimisen hyötyjä voidaan kasvattaa ja kustannuksia pienentää?

Kiitos!